

MINISTERSTWO NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
KOMITET POLITYKI NAUKOWEJ

BM.ZOG. .2019

Opinia

**Komitetu Polityki Naukowej z dnia 14 marca 2019 r. dotycząca
finansowania nauki i szkolnictwa wyższego**

Wielokrotnie członkowie Komitetu Polityki Naukowej wypowiedzieli się na temat niewystarczającego poziomu finansowania nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce. Wypowiadając się na ten temat raz jeszcze, przyjmujemy do wiadomości fakt, iż podejmowane przez MNiSW działania na rzecz projakościowej reformy działają na rzecz uzyskania politycznego poparcia dla takiego zwiększenia w przyszłości. Stoimy jednak na stanowisku, że nawet doraźnie można osiągnąć pewną poprawę za pomocą stosunkowo skromnych przedsięwzięć.

Zdaniem Komitetu Polityki Naukowej, niezbędne jest jasne przedstawienie przez MNiSW stanowiska w opodatkowania grantów przeznaczonych na realizację zagranicznych pobytów i staży badawczych, takich jak przyznawane przez NCN Uwertura (grant na staż zagraniczny u naukowca realizującego grant ERC).

Obecnie są one skalkulowane w kwotach odpowiadającym minimalnym kosztom pobytu zagranicznego. Jednakże od tych kwot niejednokrotnie pobierany jest podatek (z uwagi na wysokość grantów, często w wyższej stawce podatkowej), co skutkuje znacznymi problemami finansowymi beneficjentów programów, które w oczywisty sposób nie są zamierzone przez MNiSW i stoją w sprzeczności z założeniami programów "umiędzynarodowienia" polskiej nauki.

Identyczny problem dotyczył grantów "Mobilność Plus", obecnie zastąpionych przez program im. Bekkera NAWA, w którym już on nie występuje, natomiast nadal dotyczy programów takich, jak Uwertura.

W opinii Komitetu Polityki Naukowej, dotychczasowym i przyszłym beneficjentom programu Uwertura powinno przysługiwać zwolnienie na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 16 lit. a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, do wysokości limitu określonego w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikom zatrudnionym w

państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, przy spełnieniu pozostałych warunków wymienionych w tym przepisie. Jest tak dlatego, że, jak wspomniano, stypendyści programu Uwertura otrzymują celowy, dedykowany grant, którego wysokość obliczona jest realistycznie na podstawie faktycznych kosztów życia i utrzymania w ośrodkach zagranicznych.

Ponieważ obecna praktyka urzędów skarbowych i Ministerstwa Finansów nie są jednoznaczne, a o zasadności zastosowania wyżej wspomnianych zwolnień, z braku jednoznacznego stanowiska MNiSW, decyduje indywidualnie sąd (o ile beneficjenci decydują się dochodzić swoich praw), zazwyczaj po latach rozpraw w kolejnych instancjach. MNiSW powinno jasno wesprzeć dawnych i przyszłych uczestników programu Uwertura i uzgodnić to z Ministerstwem Finansów, aby kwestia przysługujących im zwolnień była bezsporna.

Minister Finansów, uwzględniając orzecznictwo sądów administracyjnych, w celu zapewnienia jednolitego stosowania przez organy podatkowe przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, działając na podstawie art. 14a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2012 r., poz. 749, z późn. zm.), może wydać wykładnię ogólną w tym zakresie. Korzysta on z tego uprawnienia również w celu dostosowania swojego stanowiska, a także izb skarbowych do aktualnie kształtującej się wykładni przepisów i dokonuje także zmiany swoich uprzednio wydanych opinii.

KPN postuluje także, aby w najbliższym możliwym czasie doprowadzić do nowelizacji i lepszej harmonizacji oraz doprecyzowania przepisów ustaw o szkolnictwie, o finansowaniu nauki i o PIT w zakresie opodatkowania wyjazdów naukowych i stypendiów, co najmniej w duchu rozwiązań z orzeczenia WSA z 2013 roku i orzeczenia NSA z 2012 r. WSA w Krakowie w 2013 r. (I SA/Kr 281/13). WSA orzekł, że naukowiec nie może korzystać ze zwolnień całkowitych wskazanych w art. 21 ust. 1 pkt 39 i 40 ustawy o PIT, ale może skorzystać ze zwolnienia częściowego, które wynika z art. 21 ust. 1 pkt 16 ustawy o PIT. Ponadto wcześniej NSA w wyroku z 2012 r. (sygn. II FSK 309/11) uznał, że naukowcy mogą zostać potraktowani jako pracownicy sfery budżetowej odbywający podróż służbową, a dofinansowanie ich podróży jest wolne od podatku w zakresie udokumentowanych noclegów i diet. Analogicznie, wyroki NSA II FSK 944/16 oraz II FSK 1892/15 jasno rozstrzygają, że naukowcom przysługuje zwolnienie od podatku w wysokości uzyskanych stypendiów/grantów w zakresie odpowiadającym wysokości diet i kosztów noclegu.

Gdyby udało się znowelizować i doprecyzować rozwiązania ustawowe, a jest to w tym zakresie pożądane z punktu widzenia poprawności legislacyjnej, wyeliminowana zostałaby możliwość różnej interpretacji. Jest ona niestety możliwa w obecnym stanie prawnym i występuje w praktyce orzecznictwa sądów administracyjnych, a to nie powinno mieć miejsca.

**Przewodniczący
Komitetu Polityki Naukowej**

Prof. dr hab. Tomasz Żylicz